

A BANYÁSZ

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
 Egész évre .. 12 K. || Félévre .. 6 K.
 Negyedévre 3 K.
 HIRDETESEK DIJSZABÁS SZERINT.

Felelős szerkesztő:
Dr. BISCHITZ BÉLA
 Főmunkatárs:
CSORBITZ LÁSZLÓ

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 BUDAPEST, VIII. KER., KENDER-UTCA 6. SZÁM.
 Telefon-szám: 108-00.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Bányászat és kereskedelem.

Aki a gyakorlatban elfogultság nélkül figyeli meg közgazdaságunk egyes ágainak fejlődését, az iparban, de különösen a bányászatban csakhamar meg kell látnia azt a nagy kárt, melyet egyes, többnyire minden kritika nélkül, akárhányszor azonban szándékosan s nem önzetlenül hangoztatott jelszavak okoznak ennek a fejlődésnek.

Efféle jelszavak közé tartozik az, hogy bányászatunk azért nem fejlődhetik, mert tőkében szegény ország vagyunk s hiányzik nálunk a kedv a vállalkozásra; mintha bizony Délafrika, Alaska, Mandzsuria s az ezekhez hasonló exotikus országok, melyekben ez idő szerint olyan bányászat folyik, hogy a világ összes nagy tőzsdéit lázban tudják tartani az onnan érkező hírek, — olyan nagyon dusálkodnának a tőkében és a vállalkozókban.

De ilyen messzire sem szükséges mennünk, ha ennek a jelszónak üres voltát akarjuk bebizonyítani. Elég rámutatni arra az elég nagy számú hatalmas bányavállalatra, melyek nálunk virágzásra jutottak, holott többnyire a külföldről kellett a befektetésekhez szükséges tőkét megszerezniük.

A nélkül, hogy ezt a kérdést közelebbről vizsgálánánk, már ezek alapján is általánosságban megállapíthatjuk, hogy a művelésre érdemes ásványtelepek kiaknázására nem is valami nagyon nehéz a tőkét megszerezni.

A vállalkozásra való kedv hiánya nézetünk szerint már komolyabb nehézségnek tekintendő, mert arra csakugyan hiába fogunk várni, hogy a külföldi vállalkozói keressék fel számunkra a művelésre érdemes ásványtelepeket s kockáztassák a kutatásra és feltárássra szükséges költséget. Ez a feladat már csak azért sem hárulhat másokra, mert hasznát is csak akkor láthatjuk, ha magunk oldjuk meg.

Első részét, — a kutatást, — mely a geologus és bányász dolga, még ellátjuk magunk is valahogy, de már a folytatására, a pontosabb kutatásokra és feltárássokra, főleg pedig ezek költségeinek előteremtésére, legritkább esetben nálunk akad vállalkozó.

Fennálló bányavállalataink, melyek kellő szakértelemmel és megfelelő tőkével is rendelkeznek, ritkán szorulnak új telepekre s ha mégis érdeklődnek irántuk, még ritkábban fogják azért tenni, hogy új bányavállalatokat egyhamar életre keltsenek.

Más üzletemberek, vagy éppen pénzügyeztetek pedig tájékozatlanul állnak efféle vállalkozásokkal szemben s miután még csak hozzávetőleg sem számíthatják ki, hogy mit kockáztatnak s mit várhatnak kedvező eredmény esetén, sokkal jobban tartanak az előttük teljesen ismeretlen veszedelemtől, mint amennyire egyáltalában okuk lehetne és azért azután feltétlenül elutasítólag viselkednek minden a bányászattal kapcsolatos tervvel szemben.

Innen van azután, hogy bányászati vállalatokkal csak olyan elemek foglalkoznak, amelyeknek fázadozásán nem lehet köszönet.

Időnkint, amikor az üzleti élet pang s egy sereg ügynöknek semmi dolga sem akad, mindegyikük megtömi a zsebeit holmi kibuvásokból származó minta-darabokkal és u. n. opciókkal s amíg a cipője és álla fel nem kopik, vagy pedig a konjunktúra meg nem javul, ezekhez fűződő fantasztikus álmokból táplálkozik. Letört nagyurak, akiknek már nem telik hazardjátékra, szintén előszeretettel üzik a huszonegyezésnek ezt a módját.

Mindebből azonban a hazai bányászatnak nemcsak, hogy haszna nincs, hanem ellenkezőleg, éppen ezek okozták, hogy elég egyes külföldi tőzsdéken horvátországi szeneinket, másokon pedig erdélyi aranybányáinkat említeni s mindenki menekül a közelből, nehogy annak a látszata érje, hogy efféle lázálomokba vetette utolsó reményeit.

Ha tehát azt akarjuk, hogy a bányászatba több élet kerüljön, hogy komoly, reális üzletemberek foglalkozzanak vele, akiknek az efféle vállalkozás nem ugrás a sötétbe, mindeneke előtt azon kell lennünk, hogy a bányászatra vonatkozó ismeretek népszerűsítsenek és terjesztessenek, mert csak kellő szakértelemmel jöhet meg a kedvük arra, hogy ily vállalkozással foglalkozzanak.

De más szempontból is kívánatos volna a

kereskedelmi és ipari világ bányászati ismereteinek növelése. A meglévő bányavállalatokat számos kísérletezéstől, sőt kudarctól óvna meg, ha nem szorosabban szakbeli tisztviselőik már megfelelő szakismeretekkel rendelkeznének, amikor hivatalukat elfoglalják, ha az ügyvitelt, a könyvelést, számvitelt és ellenőrzést nem hosszú esztendő tapasztalatai alapján kellene a bányauzlet természetéhez alkalmazniok, hanem már a kereskedelmi főiskolákon foglalkoznának ezek elméletével.

Külföldön, ahol e tekintetben korántsem állanak a fejlődésnek oly kezdetleges fokán, mint mi, már régóta rendszeresen tanítják a kereskedelmi főiskolákon azokat a bányászati ismereteket, melyek kereskedőkre, tisztviselőkre, vállalkozókra és tőkepénzesekre nézve fontosak lehetnek és legujabban Ausztriában, az aüssigi kereskedelmi akadémián nyilott meg ilyen kurzus, melynek már az első félévben 72 hallgatója volt.

Most, amikor nálunk a külön szakismeretek hiányát erősebben kezdik érezni, amit bizonyít az a mozgalom, hogy a textiliparral foglalkozók részére külön szaktanfolyamot szerveznek, — célszerűnek látszik egyrészt a bányászat szempontjából is rámutatni ily kurzusok szükséges voltára, másrészt pedig futólag vázolni a fentemlített aüssigi kurzus tervezetét is.

Az első kurzus, amely februárban nyilott meg, felöleli a legfontosabb és hasznosítható ásványok településeit, ezek fajait és különféle megzavarásait, a kutatást és furást, továbbá a termelés munkálatait, valamint az ezeknél szokásos szakmányokat. Kiterjeszkedik a rendszeres bányauzem és a gyakoribb fejtési módok ismertetésére, a bányák fentartásának munkáira, a szállítás különféle módjaira, a vizemelés és légvezetés rendszereire, a bányamivelést veszélyeztető elemi csapásokra s a bányajog alapelemeire. A bányajoggal kapcsolatban adják elő a bányászat közgazdasági vonatkozásait is.

A második tanfolyamban már részletesebb geológiai ismeretek előadását, egy külön kurzusban pedig a bányászati könyvelés rendszeres, gyakorlatokkal kapcsolatos tanítását tervezik, mely utóbbi a bányatársulatok és a bányatárspénztárak számvitelét is felöleli.

Meg kell említenünk még azt is, hogy a tanfolyam látogatásáról annak minden hallgatója kaphat bizonyítványt, azok pedig, akik középiskolát, vagy valamely szakiskolát végeztek, kérelmükre záróvizsgálatra bocsájthatók s annak eredményéről bizonyítványt nyernek.

Ha van a világon ország, melynek a bányászati ismeretek valamely alkalmas módon való terjesztésére szüksége van, az első sorban Magyarország, mely csakis akkor várhatja a közgazdaság

ezen ágának nagyobb föllendülését, ha az üzleti körök nem fognak azzal teljesen idegenül szemben állni. Ezért volna kívánatos, ha nálunk is mielőbb nyitnának ily szaktanfolyamot s nem ajánlhatjuk eléggé az illetékes köröknek, hogy ezzel az eszmével kissé foglalkozzanak, mert meg vagyunk győződve, hogy azonnal rájönnek majd nagy gyakorlati jelentőségére.

Krónika.

Bányajog.

Május 4. A porosz képviselőház bányauzleti bizottsága a *novella* most folyó részletes tárgyalásának során rövidebb szolgálati időt követel a munkásválasztmány tagjaitól. A rendkívüli bányabejárások számát korlátozták. — A Helpburn-féle *vasuti törvény commodity-záródekát* az Egyesült-Államok szövetségi törvényszéke érvényesnek mondta ki ugyan, de csupán a *szénbányák* közvetlen üzemét mondotta ki tilosnak, míg a törvényt megelőzőleg szerzett részvénybirtokot megengedhetőnek ismerte el, amivel a törvény minden gyakorlati jelentőségét illuzóriussá tette, mert a szénvasutaknál ugy is ez az eset fordul fenn.

Május 5. Poroszországban *bányaadományozásoktól* eddig 50 Mk illeték járt; a törvényjavaslat, melyet a képviselőház most fogadott el, ezt 500 Mk-ra emelte; kisebb értékű adományozásoknál azonban 100 Mk-ig mérsékelhető az illeték.

Május 6. A román kamara az állam 20.000 ha. *petroleum-területének* hasznosítását törvényileg rendelte el. Egy negyedét az állam magának tartja fenn, a többi 30 ha. kiterjedésű darabokban bérbeadják 30 évre.

Május 7. Az osztrák bányabirtokosok központi egyesülése állást foglal a *munkás-választmányokról* és *munkás-ellenőrökről* szóló törvényjavaslat ellen, melyben a bányák biztonságának és fegyelmének veszélyeztetését látja. — A német birodalmi gyűlésnek a *penzverési törvény* novelláját nyújtotta be a kormány. — Az osztrák képviselőház a bányatörvény *novelláját* tárgyalás nélkül a közgazdasági bizottsághoz utasította. — A porosz képviselőház négy Berlinben megválasztott *szocialista képviselő* választását egyrészt bebizonyítottak vett terrorizmus, másrészt a választási lajstromok szabálytalan volta miatt megsemmisítette.

Május 8. Fidszi kormánya januárban új *bányatörvényt* fogadtatott el, melyet a szén- és petroleum-jogosítványok módosítása mellett Nagybritánia kormánya is jóváhagyott.

Május 10. A porosz képviselőház bányászati bizottsága a *külföldi bányatársulatok* kizárását célzó javaslatot tárgyalja, melyre okot azok a visszaélések adtak, melyeket nem porosz szövetségi államokban, különösen Gothában alakult bányatársulatok porosz vállalatainak tömeges árusításával üztek.

Május 12. A porosz képviselőház bányászati bizottsága csekély módosítással elfogadta a *külföldi bányatársulatok kizárásáról* szóló törvényjavaslatot.

Statisztika.

Május 3. *Belgiumban* a mult esztendőben 23,678.105 t, tehát 146.349 t-val kevesebb *köszenet* termeltek, mint az előző esztendőben. — *Angliában* 1908-ban 261, 506.379 (267,812.852) t *köszenet* és 9,440.283 (10,039.064) t *vasércet* termeltek.

Május 7. Az Egyesült Államokban 1908-ban 28,822.000 (29,704.000) barrel *sót* termeltek 7,553.000 (7,608.000) dollár értékben.

Május 8. Németország és Luxemburg áprilisban összesen 1,047.197 (979.866) t nyersvasat termelt, míg márciusban 1,073.116 t volt a termelés. — Északnyugati Csehország *barnaszen*-bányászata a múlt évben 18,437.033 (+ 364.957) t-át termelt, de a többlet dacára a kivétel jóval csökkent.

Május 14. Felsősziléziában a múlt hónapban 62.008 (78.942) t nyersvasat termeltek, míg márciusban 72.483 t rugótt a termelés.

Munkások.

Május 1. Az a hír, hogy a Sieg vidéki *vasiparban* munka hiányában hetenkint második szünnapot is fog-nak tartani, nagy izgalmat kellett a munkások közt. Számos gyűlésen tarifális kedvezményeket követelnek az oltani vasipar fölsegítésére.

Május 2. A *varesi* vasmű munkásai elhatározták, hogy 4-én ismét munkába állnak.

Május 7. A francia munkásszövetség pénziárnokát és a roueni munkásszövetség titkárát a *május 1-én* tartott izgató beszédek miatt négy, illetőleg három havi fog-házra ítélték.

Május 13. A Westböhmischer Bergbau-Aktien-verein 3000 munkása bérkövetelésük elutasítása miatt *sztrájkba* lépett.

Május 14. A Westböhmischer Bergbauaktienverein Lihn mellett lévő aknájának 1098 főre menő *legénysége* csatlakozott az Ausztria I.— és Karl-akna sztrájkolói-hoz. A beszüntetés oka, hogy az igazgatóság a teljesít-mény ki nem elégítő volta és a szénárak hanyatlása miatt a 15%-os pótlékot 5%-ra készült redukálni.

Május 15. A pilseni Skoda-művek 4700 munkásu-
kat kizárták, mert a hidépitő osztály munkásai beszü-
ntették a munkát.

Balesetők.

Május 4. Borislavban és Tustanovicében a villám nyolc *petroleum-aknát* lángba borított, melyek összesen napi 140 ciszterna olajat termeltek.

Május 7. Borislavban négy akna tüzét sikerült el-
fojtani, a többi még ég.

Május 11. A *Radbod-akna* igazgatósága sajtóper-t
indított az Arbeiterzeitung ellen, amely azt állította,
hogy a nov. 12-iki katasztrófát részben az ő mulasztása
is okozta.

Május 12. Az égő Naphta II-akna lángja még
mindig 100 m-re tör föl, míg a Dembowsky-akna lángja
kisebb; az ily alkalmakra összeverődő tüzoltó csapat
az előbbi tüzének elfojtásáért 18.000 K-t kap, ha az
május 21-ig sikerül.

Vegyések.

Május 5. Az osztrák *csatornaterveket* a lengyel
képviselők ismét napirendre hozták s különösen a gali-
ciai szenterületek megnyitását várják tőlük.

Május 6. A *Creuzot*-gyár ellen indított vizsgálat
miatt Spanyol-, Orosz- és Olaszország visszavonta a
páncéltornyok megrendelését.

Május 7. A kisjenői főhercegi uradalom a Garam
folyó lerakódásaiban *aranymosásokat* tervez s e célra
98 külmértéket kért. — Vajdahunyadon a kincstár a
vízterők kihasználására megkezdte a gavosdai II. sz.
erőátviteli telep kiépítését, melynek 600 lóerő lesz a
teljesítménye. — *Zenicán* a boszniai-hercegovinai kor-
mány *vízvezetéket* rendez be.

Május 12. Brassó város új *légszesz-gyárat* épít
700.000 K költséggel.

Május 14. A lapok felszólaltak az ellen, hogy az
állami szénbányák portmentesen leveleznék.

A Flottmann-féle pneumatikus fúrókalapács.

A múlt század második felében páratlanul föl-
lendült az egész ipar és kereskedelem, ami kétség-
telenül a technika fejlődésének, a találmányoknak
és gépeknek köszönhető. A gépek pótolhatatlan
előnyeit a bányászati körök is igyekeztek teljes
mértékben kihasználni s hogy lépést bírtak tartani
a technika gyors haladásával, azt a bányák mai tö-
kéletes, modern gépei bizonyítják. Természetes,
hogy a gépeknek is hosszú fejlődésen kellett át-
menniök, míg a mai tökéletességüket elérték.

A szállítógépek, szellőztetők és szivattyúk tö-
kéletesedtek elsősorban, legutóbb különösen a kö-
zefurók tökéletesítésére fordítanak nagy figyelmet.

A kézzel való furást már 1863-ban kezdik
gépekkel helyettesíteni, ami óriási előnyére volt a
bányászatnak. Az évek folyamán sok, mindenféle
fúrógépet konstruáltak, melyek lényegükben a zu-
hantó és a forgó furók típusához tartoztak, míg
az eredeti ütőfurókat hosszú időn át elhanya-
golták.

Néhány év óta a Flottman H. és Tsa cég
(Budapest, VII., Dob-u. 16.) az ütőfurók felújítá-
sával és tökéletesítésével foglalkozik és hosszú ki-
sérletezés után sikerült is neki egy olyan típust a
piacra hozni, amely minden követelménynek meg-
felel.

Pneumatikus ütőkalapácsnak nevezték el a
gépet, mert egyrészt sűrített levegő tartja működés-
ben, másrészt külső alakja kalapáchoz hasonlít. A
gép teljes súlya 15 kg.

De nemcsak sajátosságos alakja miatt nevezhető
fúrókalapácsnak, hanem működési módja miatt is,
ugyanis egyesítve van benne a régi ütőfuró és a
kézikalapács. Az eddig használt fúrógépeknél a furó
ide-oda haladó (ugynevezett zuhantó) mozgást végez
s emiatt a furónak a lyukhoz való dörzsölése által
sok erő elvész. A Flottman-féle furónál a furóvésző
mozdulatlanul áll a sziklán s a dugattyu számos ütést
mér rá. Az ütések nagy száma folytán, az egyes üté-
seket gyengébbre lehet venni, miáltal az egész kon-
strukciót is kisebbre és könnyebbre lehetett mére-
tezni.

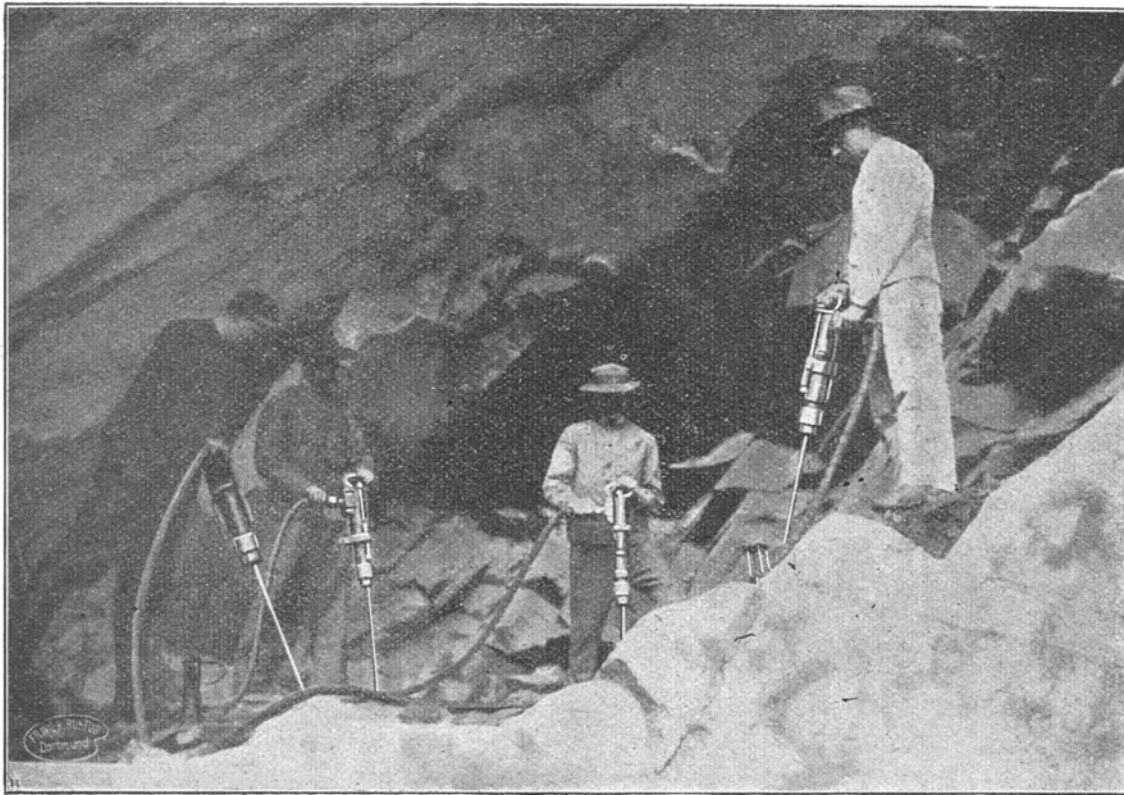
A furás alkalmával természetesen egyéb munka
is akad, így pl. a furót állandóan forgatnunk kell,
hogy meg ne rekedjen és hogy a lyuk átmérője
kör alakú legyen. A Flottmann-féle furónál ezt a for-
gatást is a gép belsejében levő szerkezet automa-
tikusan végzi. A furóvészőnek ez a szüntelen forgása
tette lehetővé, hogy a fúrókalapács a legkeményebb
kőzeteknél is kifogástalanul bevált.

Az 1. ábra az ütőfurót aknamélyítés közbe-
tünteti fel. Működése a következő:

Balkézettel megfogjuk a furó fogantyuját és a
furóvészőt a nyílásra helyezzük, jobbkézzel pedig
megnyitjuk a légszelepet, a furó ezután már tel-
jesen automatikusan működik. A gép súlya telje-
sen elegendő a vészőnek a kőhöz való leszorítására,
ugy, hogy a munkásnak semmi erőt nem kell ki-
fejtene; éppen csak fognia kell a kalapácsot, amint
az az 1. ábrán látható. Maga a furórud belül üres,
az elhasznált comprimált levegő a gépből az üres
rudon át lehatol egész a vészőig, amelyet állán-
dóan hűt, a furólisztet pedig kifújja a nyílásból. Ily
módon 8 méter mély lyukat is lehet furni. A gép
teljesítő képessége 10 órai munkaidő inellett ke-
mény mészkőben 25—30 méter.

Igen alkalmasnak bizonyult a Flottmann-furótárók hajtásánál és keresztvágatoknál is, természetesen itt is a kis súly és az egyszerű kezelés teszi lehetővé bármily irányban való használhatóságát.

Nehezebb helyeken, ahol a feszítő kötélen elrendezése lehetetlen volt, eddig kézi furót kellett használni, ezentúl ily helyeken is a Flottmann-furót lehet alkalmazni, amelynek nyolcszor akkora a tel-

jesítőképesége s a legszűkebb tárókban is kényelmesen kezelhető.

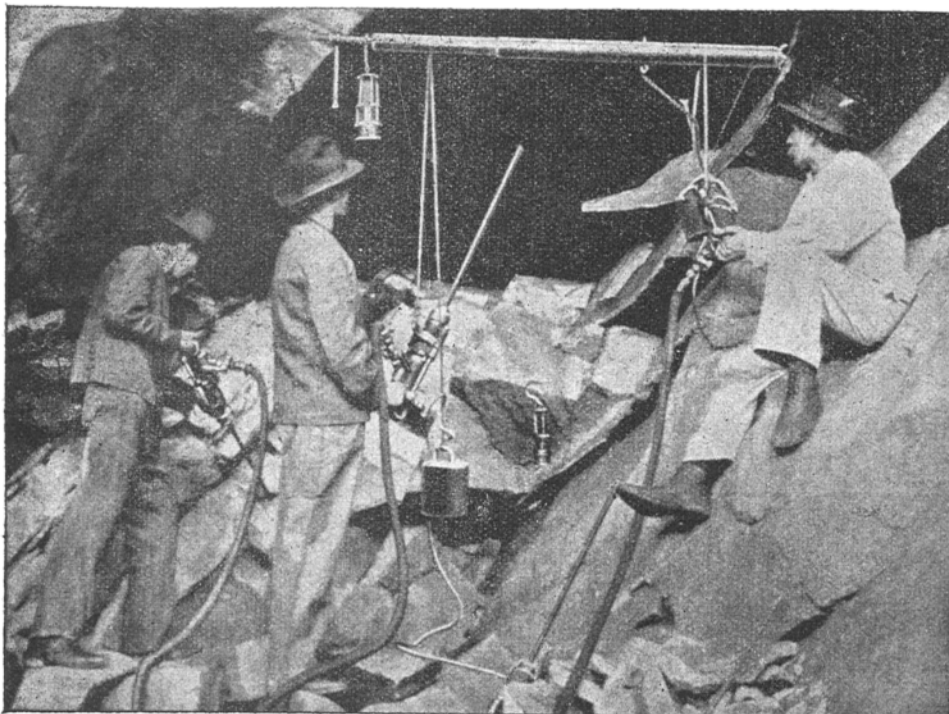
Keresztvágatok és tárók furásánál előnyei miatt a kigyózdó furót szokták használni, mert az öblös furó alkalmazásánál nagy a porképződés.

Ezek a kigyózdó furók különben nedves és repedékes kőzeteknél is jól beváltak.

A 2. ábra a Flottmann-féle pneumatikus ütőfurót tünteti fel egy keresztvágat furása közben.

A furót nem erősítik meg kifeszített kötélen.

Körülbelül mellmagasságu lyukak furásánál a munka még könnyen tarthatja a gépet kézzel. Magasabban fekvő lyukak furásakor pedig ingókra akasztják a furót (2 ábra). A keresztvágat felső részéhez kötelelet erősítenek s erre tetszés szerinti számban akaszthatnak ellensúlyozott furókat. Az ilyen elrendezés mellett a munkásra semmi súly nem nehezedik, éppen csak a lyuk felé szorítja a gépet, ami nem nagy fáradságába kerül.

Nagy előnye még a Flottmann-féle gépeknek, hogy rosszul szellőztetett helyeken a kiáramló levegő pótolja a szellőztetést, míg a villamos pneumatikus gépek ellenkezőleg m. g. elvonnak levegőt a környezetből.

Nagyobb üzemű telepeknél a levegő comprimálására szolgáló telep helytállóan épül. A süritett levegőt csöveken át vezetik a munkahelyre. Kisebb telepeknél célszerűbb a comprimált levegő-telepet szállíthatóan elrendezni, hogy nagyobb távolságban fekvő munkahelyekre is elszállíthassuk.

Ha már most végigtekintünk a sok előnyön, amit ez a gép nyújt, meggyőződhetünk róla, hogy ezek a gépek tényleg nagy lépést jelentenek a bányászati technika fejlődésében és hogy számtalan előnye miatt minden üzemnél fölötte ajánlható.

✂ HAZAI HIREK ✂

Az Urikány-Zsilvölgyi magyar kőszénbánya Részvénytársaság.

Az Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Részvénytársaság, amely a Zsilvölgyben levő szénterületek kiaknázását folytatja állandó jó eredménnyel, május 27-én tartotta évi közgyűlését.

Az igazgatóság jelentése megállapítja, hogy a lupényi bányák termelése az 1908. évben 4,001,700 mm.-ra emelkedett, az 1907. évi 3,717 métermázsával szemben. A bányák termelőképessége nem volt teljesen kihasználható, mivel a kedvezőtlen munkáviszonyok, illetve az állandóan tartó munkáshiány hatásukat a lefolyt évben is éreztették. A társaság szüntelen azon van, hogy a munkások megélhetési viszonyain könnyítsen, mely célból munkásjóléti intézményeit az elmúlt évben is tetemes áldozatok árán bővítette. A lupényi szén iránt — annak elismert kitünő minősége folytán — mutatkozott élénk kereslet, mely a lejárt szállítási szerződéseknek kedvező feltételek alapján való megújítását tette lehetővé, eredményezte, hogy nagyobb osztalék kerül kifizetésre, ámbar a termelési költségek az elmúlt évben ismét lényeges emelkedést mutattak. Az elmúlt év áprilisában üzembe helyezett koksz- és meléktermék gyár teljesen megfelelt a hozzáfűzött várakozásoknak és különösen a termelt kátrány és kénsavas ammoniak jövedelmező áron sima elhelyezést talált. A közgyűlés az igazgatóság jelentését tudomásul vette és az igazgatóság és felügyelőbizottság eddigi tagjait, kiknek megbízatása lejárt, újból megválasztotta. Elhatározták, hogy az alapszabályszerű leírások eszközlése után fennmaradó 1,292,020 koronányi tiszta nyereségből 127,043 korona a tartalékalapba helyeztessék, 785,500 korona az 1908. üzletévre $8\frac{3}{4}$ százaléknyi osztalék kifizetésére fordíttassék, 240,000 korona az értékcsökkenési tartalékalap rendkívüli javadalmazására, 10,000 korona az alkalmazottak nyugdíjalapjának gyarapítására használtassék fel és 23,467 korona új számlára vtiessék elő. A közgyűlés után tartott igazgatósági ülésen gróf Bellescize Fernandot az igazgatóság elnökévé, Ullmann Adolfot pedig alelnökévé újból megválasztották.

Kinevezések, áthelyezések. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Székely Kálmán és Richter Mihály segédtisztet kezelőtisztekké és Schnier Imre altisztet kezelősegédtisztté a bányászatinál alkalmazott kezelési tisztviselők létszámában kinevezte. — **Politcsék** Ede kezelő segédtisztet, azonos minőségben a szélaknai bányahivataltól a nagybányai bányaigazgatóságához helyezték át.

Nyugalomba vonuló bányafőmérnök. *Fábián* Lajos m. kir. bányafőmérnököt, kapnikbányai főnököt, saját kérelmére nyugdíjazták. *Fábián* Lajos folyó hó 13-án adta át *Herczeg* Imre bányamérnök, h. főnöknek a vezetése alatt álló hivatalt, mely alkalommal a távozó főnököt úgy Kapnikbánya társadalma, mint tisztársai, a bányaallízték s a bányamunkások nagy óvációban részesítették. Este a tisztikar s a bányamunkások fáklyás zenével tisztelték meg a távozó főnököt. A fáklyás zenét a főnöki lakban bankett követte, melynek folyamán megüjtült az óvációk.

Állami bányamunkások kérelme. A nagybányai bányaigazgatóság kerületébe tartozó összes bányamunkások kérvénnyel fordultak a pénzügyminiszterhez s helyzetük javítása érdekében többféle kedvezményt kérnek. A kérvényben előadják, hogy az 1906-ban benyújtott kérvényük elintézésékepen csak csekély mértékben javított helyzetükön az állam. Ekkor az u. n. műszakbér felemelését kérték, hogy aki husz éven felül szolgál, az még két korona műszakbért kapjon, de a minisztérium csak 149 fillért engedélyezett. Kérték továbbá a negyvenéves munkaidőnek 30 évre való leszállítását és a 48 korona nyugbért. Felpanaszolják a munkások, hogy nem tudnak senkit a munkásosztályból, aki a keresete után annyit fizessen, mint ők, akik minden korona után 6 fillért fizetnek. Ha felveszik őket állandó munkásnak, 10 koronát fizetnek, ha egy fiatalember megnősül, akkor is fizet 10 koronát és minden leviziókor, azaz minden évben, mikor műszakbéremelés van, annyiszor 30 fillért fizetnek a társládába és mégis olyan kevés a nyugbérük a mostani szabály szerint.

Magyarország széntermelése és fogyasztása. Ezen a czímen megjelent czikünkbe néhány sajtóhiba csuszott, amelyeket tévedések elkerülése céljából helyreigazítunk. Így az 1908-ban elért össztermelés nem 82 millióra, hanem 83 millióra tehető. A különbözet a termelés és fogyasztás között nem lehet 40,000,000 métermázsá, mert ha a fogyasztásból 102,982,083, a termelést 83,000,000 métermázsát levonjuk, a fedezetlen fogyasztási különbözet 19 millió 982'08 métermázsá.

Bányák és kohóművek adómentessége. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök legutóbbi körrendeletét adott ki az egyenes adók dolgában, amelynek a házadókataszter fölvetelére vonatkozó I. fejezetében fontos rendelkezések foglaltatnak a bánya és kohóművek adómentességéről. Ezen rendelkezések szerint nem tekinthetők adómenteseknek a bányák, kohóművek, közraktárak, gyárak és a gyárakhoz hasonló ipartelepek területén az üzem céljaira szolgáló épületek, ide nem értve a lakásnak, vagy nyitott helyiségnek használt épületeket vagy épületrészeket és ezeknek mellék-helyiségeit. Ezek szerint az adómentesség csakis a gyári, illetve ipari telken (telepen) emelt és kizárólag az üzemi (üzlet) céljaira, vagyis a feldolgozandó anyag elhelyezésére, a gyári termékek előállítására és raktározására szolgáló épületekre: gépház, műhely, raktár stb. vonatkozik, ide értve az irodahelyiségeket is. A bányaépületek adómentessége a bányaörvény rendelkezései alá nem eső bányák, pl. kő-, opál-, kavics-, agyag-, homokbányák stb. üzemi épületeire is kiterjed.

A Nyugatmagyarországi kőszénbánya rt. megalakult. A Salgótarjáni kőszénbánya részvénytársaság és a Magyar általános kőszénbánya részvénytársaság a Salgótarjáni kőszénbánya rt. irodahelyiségében május 27-én alapították meg a Nyugatmagyarországi kőszénbánya részvénytársaságot. Az igazgatóság tagjairól Bisteghy Rudolf, dr. Chorin Ferenc, Frischmann Jakab Frigyes, Koderle Emil, dr. Löw Tivadar, Randzinger Vince, Reimann Lázár, Singer Zsigmond és Szende Lajos a felügyelő bizottságba pedig dr. Balkai Béla, Deszberg Antal, Szabó Károly és Vida Jenőt választották meg. Az alakuló közgyűlés után megtartott igazgatósági ülésen az igazgatóság elnökéül dr. Chorin Ferencet, alelnökéül pedig dr. Löw Tivadart választották meg. Az új társaság igazgatósága kereskedelmi igazgatóvá Görög Gábort, bányai igazgatóvá Hoffman Rikárdot nevezte ki.

A Szápári kőszénbánya r.-t.-ről *A Polgár* című lapban a következőket olvassuk: Rendkívüli közgyűlést hívott egybe e hó 27-ére a Szápári kőszénbánya r.-t. igazgatósága, hogy a múlt évi elsőbbségi kötvények kibocsátásának eredményéről beszámoljon és hogy 4 új igazgatósági és két új felügyelőbizottsági tagot válasszanak. A részvényesek egyik nagy csoportja, akiknek élén Sándor Armin, Polakovits Ödön dr. és *Dungyerszky* Gedeon dr. állnak, a részvénytőke jelentékeny emelését sürgetik és követelik a beruházásoknak és az üzem fejlesztésének gyorsabb tempóban való keresztülvitelét. A munkások részvényesek a közgyűlésen ilyen értelemben foglalnak majd állást és vasut építését is kívánják, mely a bányát közvetlenül, a legrövidebb vonalon kötné össze jelentékenyebb fogyasztó-piacával, a fővárossal. E törekvésekkel szemben állanak a bánya lassabb fejlesztésének hívei, a társulat jelenlegi elnöksége, az ugynevezett Herzfeld Frigyes-csoport. Ma még lehetetlen eldönteni, melyik irányzat kerekedik felül, miután a részvényesek mindkét tábora egyformán erősnek és szervezettnek látszik. A Herzfeld csoport egyelőre korainak tartja, a több száz ezer korona befektetést igénylő vasutépítést és egyelőre teherautomobil-járatokat akarnak berendezni és ilyen módon akarják a bányászott szénmennyiséget a legközelebbi vasutállomásra juttatni. A mi értesülésünk szerint a teherautomobil alkalmazása az első kísérlet Magyarországon, amely, ha beválik, fölöslegessé fog tenni sok költséges vasutépítést. A részvénytársaság egyébként e hó 27-én, csütörtökön ismét rendkívüli közgyűlést tartott az igazgatóság kiegészítése céljából. Az igazgatóság tagjai lettek: dr. Baross János országgyűlési képviselő, Klement Béla, Hirsch Nándor és Mocsányi Ödön.

Az Egercsehi kőszénbánya 1908. évi mérlegét most teszi közzé. A fiatal, szép jövőre jogosult vállalat vagyoni helyzete a következő: *Vagyon*: Bányaterület 409300 bányaművek és berendezések 641835, földbirtok Egercsehi, Szücs és Monosbél községekben 107198, házak és különféle építmények 755775, gép- és eszközléltár

589688, sodronykötélpálya építés alatt 492550, üzemi anyagkészlet 122745, szénkészlet 12900, pénzkészlet és bankintézeti betétek 321679, értékpapírok 25500, óvadékok 45695, különféle adósok 34497 kor. *Teher*: Részvénytőke 2500000, bankkölcsön 761050, különféle hitelezők 299306 korona. Összesen 3560356 korona.

A Délmagyarországi kőszénbánya r.-t. 1908. évi mérlegét 47.485 korona veszteséggel zárta, míg a múlt évben 946.842 korona volt a veszteség. A vállalat üzemköltségei 295.688 koronára rúgtak, egyéb költségek 24.749 koronát tettek. A számszámla ezzel szemben 277.662 koronával szerepel. A mérleg adatai a következők: *Vagyon*: Pénztár 4916, bányaeértékek 3.365.851, ingatlanok és épületek 201.387, vasut-, gép- és kazánberendezések 329.534, léltár- és üzemkészletek 57.459, adósok és letétek 9268, Szénkészlet 30.685, veszteség-előhozatal 1907/8, évről 977.337, veszteség 1908/9. évben 47.483, összesen 5.023.916 korona. — *Teher*: Alaptőke 4.000.000, értékcsökkenési tartalék 145.000, hitelezők 878.916, összesen 5.023.916 korona.

A Kővárvidéki kőszénbánya r.-t. Szombaton, május 29-én, igazgatósági ülést tartott, melynek tárgya a közgyűlés határnapjának megállapítása volt.

Új márványbánya részvénytársaság. Hir szerint egy francia pénzcsoport a Fogaras mellett levő hatalmas és gazdag márványbányák kihasználására négy és fél millió frank alaptőkével részvénytársaság alapít. Az alaptőkéből három millió frankot hajlandók a franciák jegyezni, míg másfél millió frank jegyzését a magyar csoporttól kéri. A franciák a fogarasi márványt olyan jónak tartják, mint a világhírű karrarai márványt.

Új aranybánya Nagybányán. *Gyirász* Vilmos Nagybányán a gróf Károlyi illobai uradalom területén kisebb aranybányászatot szándékozik kezdeményezni.

Új malachit-bánya. *Liskai* János és *Pap* Farkas zalatnai vállalkozók a Kolozsvárhoz tartozó *Kolozsmonoron* malachit-bányát tártak fel és annak kitermelését megkezdték.

A Magyar Aszfalt Részvénytársaság igazgatósága 1903. évi mérlegét megállapította és elhatározta, hogy a június 5-ére egybehívott rendes közgyűlésnek javasolni fogja, hogy az elért 209.849 korona 95 fillér üzemfeleslegéből 200.000 koronát az újítási-, helyreállítási és értékcsökkenési alap javadalmazására fordítsanak, a fennmaradó 949 korona 95 fillért pedig új számlára vezeték, elhatározta továbbá, hogy a függő banktartozások részbeni kiegyenlítése céljából felhatalmazást kér a közgyűléstől arra, hogy 3.800.000 korona összegű 5%-al kamatozó kötelezvény kölcsönt vegyen fel, amely 30 év alatt 5% jutalommal lesz visszafizetendő. Az 1906. április 12-én tartott rendes közgyűlés tudvalevően elhatározta a részvénytőkének 1.200.000 koronával való felemelését, amely határozat azonban végrehajtható nem volt. Miután most már a viszonyok kedvezőbb alakulására van kilátás, elhatározta az igazgatóság, hogy az

Több évi gyakorlattal rendelkező egyén, ki a bányászati ügyvezetést és ellenőrzést tőkéletesen érti keres megfelelő foglalkozást lehetőleg Budapesten. Szíves ajánlatokat „**Jó szerencse**” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja.

alaptőkének 3,000.000 koronával való felemelését fogja javasolni a közgyűlésnek. A kibocsátás feltételeinek és időpontjának megállapítása az igazgatóságra bízatik.

A Magyar gipszkereskedelmi r.-t. új igazgatói.

A Magyar gipsz kereskedelmi részvénytársaság legutóbb tartott közgyűlésén az igazgatóságot új tagokkal egészítették ki. Igazgatókká választották: Vajda Imre, Szalai Béla, Harmos Jenő, Smiel Dávid, Satori Ernő és Kramer Félix.

Vasércünk kivitele. Az Oestreich. Berg- und Hüttenwerkgesellschaft (Frigyes Föh. volt vasművei Teschenben), melyek a magyar bányákban termelt érc mellett eddig is sok ércet hoztak be orosz- és svédországból, most az Alpine Montangesellschafttal szerződtek több éven át évi 300—400.000 q pörkölt ércnek szállítására. Újabb bizonyossága ez annak a vasércszükségnek, melyben az osztrák vasművek szenvednek, hogy most, a hanyatló kereslet idején is kénytelenek ily nagy arányban gondoskodni szükségletük fejlesztéséről. Nyilvánvaló tehát, hogy a mi vasércünk kivitelének megnehezítésére egyáltalában nem fog azokkal a veszedelmekkel járni, melylyel bennünket rémitgetni szeretnének, de látható ebből az is, hogy a hazai vasércnek kivitelének akadályozására irányuló mozgalom teljesen indokolt.

✂ KÜLFÖLDI HIREK ✂

Elektromos kemencék. A föld kerekén mind- eddig 77 elektromos kemence van üzemben egy német szaklap statisztikája szerint. A gépek különböző rendszerűek. Van közöttük 19 Heroult féle, 14 Kjellin rendszerű, Stassano féle 10. A kemencék legtöbbször (21) Németországban van üzemben, utána Olaszország következik 12, majd Svédország 7 kemencével, Angliában csak 4 működik, ami újabb jele Anglia technikai stagnálásának.

Rádium Svédországban. Kopenhágából azt jelentik, hogy nagy részvénytársaság alakult Svédországban a wester-got'andi hegyvidék rádiumtartalmának kiaknázására. Az illető hegységben egy „Kolm” nevű ásvány fordul elő, amelyből egy új eljárással Rádium nyerhető. Az eljárás szabadalmait a társaság megszerezte.

Gyémántok Német-Délkelet Afrikában. Német-Délkelet-Afrikában, 16 kilométernyire a Lüderitz-öböltől, gyémántra találtak. Az első köveket egy év előtt vasulépítés közben lették, amivel egyuttal a vasút jóvelmezősége is biztosítva lett. Ugyanis a vasulépítő német kormány jelentékeny földterületeket szerzett meg a bányajoggal együtt, melyeket most kedvezően értékesíthet. A délafrikai gyémánttelepek közül a most fölfedezettelen a legolcsóbb a termelés, mert a gyémántok homokba ágyazva fekszenek s csak gyűjteni kell ezeket. Az első telepek gyémántkészletére a becslések igen eltérők, keletafrikai szakértők másfél millió, míg egy német geologus négy millió carátra becsülte ezt. Újabb más gyémántmezőket is fedeztek föl, melyeknél a gyémánt kék anyagban fekszik, úgy, mint a transvaali bá-

nyákban. A gyémántok felfedezésének hírére Német-Dél-Kelet-Afrika nagyon föllendült. Az ipar és kereskedelem további emelkedése is várható a bányaviszonyok consolatiójával.

✂ SZÁLLÍTÁSOK. ✂

Fehérmárványbánya bérbeadása. Az oláhbisztrai m. kir. erdőgondnokság kerületében levő ruszkucai 27 k. h. kiterjedésű kincstári területen a fehér márványkő kihasználási jogának, továbbá a hozzátartozó kincstári épületek és berendezéseknek 1910. évi január hó 1-től 1919. évi december hó 31-ig terjedő tíz évre leendő bérbeadása iránt az orsovai m. kir. erdőhivatalnál 1909. évi július hó 8-án kizárólag szóbeli versenytárgyalás lesz. Kikiáltási ár évi 10.000 (tízezer) korona versenyen kívül hagyandó alaphér és a kitermelésre és elszállításra kerülő márványkő köbméterenkénti 10, azaz tíz korona. Versenyzők csupán ezen egységárra tehetnek ajánlatot. Bánaipénz 1000 korona.

Bányaberendezés. A Pago dalmáciai szigeten levő Collaneban eddig egy konzorcium aknázta ki az oltani zsenbányát. A vállalatnak minap megtartott ülésén God-nig Jenő elnök ismertette azokat az okokat, amik az üzem ideiglenes megszüntetését tették szükségessé és közölte, hogy a bányatelep iránt egy külföldi társulat érdeklődik, amely részvénytársasági alapon intenzivebb kiaknázását óhajtja a dus telepnek. Az új vállalat nagy beruházásokkal kívánja tökéletesebb berendezéssel ellátni a bányaműveket, amely így jobb jövőnek néz elébe.

Cement szállítás. A magyar királyi államvasutak miskolci üzletvezetősége versenytárgyalást hirdet 4.700 métermáza portlandi cement szállítására. Ajánlati határidő június 5.

Elektromos művek építését határozta el Szász-régen város közönsége. A munkálatok végrehajtására versenytárgyalás lesz. Az erre vonatkozó ajánlatokat június 28-ig kell benyújtani.

Bánya-, kézi- és zseblámpákat,

kizárólag újból tölthető accumulátorokkal.

ellátva ajánl igen nagy választékban

SZIKLAI ÉS TÁRSA, BUDAPEST

VII., BAROSS-TÉR 13. * TELEFON 44-29.

Ha jól akar vásárolni,

forduljon a

Bastir Galántai és Társa

céghez,

Budapest, IV., Deák Ferencz-utca 17. sz.

Legolcsóbb bevásárlási forrás posztókban, szövetek- és mindennemű ruházati kellékekben. Szállít ruhához szükséges szöveteket és hozzávalókat a legfinomabb minőségben, gyári áron.

Találmányokat szabadalmaztat és értékesít; védjegy és mintaoltalmat kieszközöl az összes

államokban **PATAKY VILMOS** hites szabadalmi ügyvivő **BUDAPEST, IV., Eskü-ut 3.**

Saját szabadalmi irodák a külföldön: BERLIN W. Leipzigerstrasse 112.
PARIS, 58. rue Lafayette, AMSTERDAM, Kaisersgracht 209.

■ Telefon 89—22.

Schottola Ernő gyáros
Budapest, Váci-körút 13. és 53. sz.

Vizmentes rukák	bányamunkások részére gummizott szövetekből.	
Bányászkaták darabja		K 15.50
Bányásznadrágok		11.—
Bányászkalapok		3.60
Bányászcuklyák		2.60
!!	Elsőrendű minőség.	!!

'STANDARD'
műszaki kereskedelmi részv.-társ.
ezelőtt
Pick és Winterstein
Kuschnitzky és Grünhut
cs. és kir. udvari szállítók.

BUDAPEST, VI., Teréz-körút 21. FIUME, Palazzo Adria.

Szállít:
olajokat,
szerszámokat,
csigaszorokat,
emelőgépeket
és az összes műszaki cikkeket.

== Árjegyzék ingyen és bérmentve. ==

Gubtíl Benjámín William, saginawi lakos, mint a 27151. számú „Gzokorrépa és más hasonló vetemények kiasására szolgáló gép“ című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakorlatba vétele céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres. Hajlandó a szabadalmat teljesen eladni, esetleg arra gyártási engedélyt adni.

Bővebb felvilágosítás nyerhető:

Dr. Wirkmann József, Heller Ernő és Bérczi Róbert hites szabadalmi ügyvivők irodájában, Budapest, VII., Erzsébet-körút 28.

**Akkumulátor-
gyár**

villamos bányalámpáinak terjesztésére képviselőt keres, aki a bányahivataloknál ismerettséggel bír. A gyártmányt Ausztriában mindenféle használják. Ajánlatok „FÁNYA-LÁMPA“ jelige alatt a lap kiadóhivatalába kéretnek.

Magy. Királyi Államvasutak Üzletvezetősége Kolozsvárt.
16707/1909.-II. szám.

Verseny tárgyalási hirdetés.

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége nyilvános versenyt hirdet a magyar királyi államvasutak Tövis állomásán levő 6 állású mozdony-szinnek további 6 mozdonyállással való kibővítése céljából szükséges vasszerkezeti munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, az ajánlati minta és a szerződés tervezete, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége pályafenntartási és építési osztályánál (Bocskay-tér 4. szám, II. em. 52. ajtó szám) valamint a nagyenyedi osztálymérnökségnél a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlattételhez szükséges nyomtatványok díjtalanul megszerezhetők.

Az ajánlatot, valamint a hozzátartozó mellékleteket szabályszerű okmánybélyeggel kell ellátni, az ajánlatot és mellékleteit két tanu előttemezése mellett alá kell írni és az ajánlatot mellékleteivel pecséttel ellátott fonallal kell összefűzni.

A szabályszerűen kiállított ajánlatot és mellékleteit pecséttel lezárt sértetlen borítékban kell elhelyezni és legkésőbb 1909. évi június hó 4-én, déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének titkárságánál közvetlenül vagy posta útján beküldeni.

Az ajánlat borítékát a következő felirással kell ellátni:

Ajánlat a 16707/909-II. számú verseny tárgyalási hirdetésben kiírt munkálatokra.

Ajánlattevő köteles bánatpénz gyanánt az általa ajánlott végösszeg 5%-át készpénzben vagy biztosítékképpen értékpapirokban hivatkozással a jelen hirdetés számára legkésőbb az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1909. évi június hó 3-án d. u. 1 óráig, a magyar királyi kolozsvári üzletvezetőségének gyűjtőpénztárába (Bocskay-tér 4. szám földszint) letenni.

A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Csak szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt sértetlen borítékban elhelyezett és az összes munkákra tett ajánlatokat fogunk tárgyalás alá venni.

Bánatpénz nélkül vagy elkésve benyújtott, valamint az olyan ajánlatokat, melyeket nem az előirt módon tesznek, vagy amelyből valamely melléklet hiányzik, nem vesszük figyelembe.

A beérkezett ajánlatokat 1909. évi június hó 4-én déli 12 órakor fogjuk felbontani, amikor az ajánlattevők vagy igazolt képviselők jelen lehetnek.

Az ajánlatok felett 1909. évi június hó 25-ig történik döntés és ajánlattevők ajánlataikkal ezen időpontig kötelezettségben maradnak.

Olyan ajánlattevők, kik a szóban forgó ipari munkálat teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily ipari képesítéssel bíró megbízottat megnevezni.

Az ajánlattevőnek vagy megbízottjának ipari képesítésére és a cég bejegyzésére vonatkozó adatok az ajánlatokban felemlítendőek és igazolandók.

Az ajánlattevők, kik a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségével ezeidig összeköttetésben nem voltak, illetőleg előtte ismeretlenek, tartoznak szállítóképességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, amelyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

Alólírott üzletvezetőség fentartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlati árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson.

Kolozsvár, 1909. május hó 17-én.

Az üzletvezetőség.

1909. évi 1778. sz.

Pályázat.

A bánya- és kohóművek számára felvigyázókat, altiszteket és mestereket képző selmecbányai m. k. bányásziskolán, hol a tanulók évenként szeptember hó elejétől a következő év június hó végéig tartó három évi tanfolyamon nyernek kiképzést, az 1909/10. tanévre több kincstári tanuló évenként kétszáznegyven (240) K ösztöndíjjal vétetik fel.

A bányásziskolai szabályok 11. §-a értelmében a bányásziskolába felvétetni kívánók sajátkezűleg irt folyamodványaikat, még pedig az ösztöndíjért folyamodók ez évi július hó 10-ig, a magántanulókul felvétetni óhajtók folyó évi augusztus hó 4-ig az előljáró kir. bánya- vagy kohóhivatal, avagy a bánya- vagy kohóbirtokos utján az alulirt kir. bányaaigazgatóságához küldjék be és kétségtelen hitelességgel mutassák ki:

1. hogy tizenhetedik életévüket már betöltötték és nőtlenek, e célból a folyamodványhoz keresztlevél csatolandó;

2. hogy ép, erős, egészséges, munkához szokott és edzett testalkattal s különösen jó látó, halló és beszélőképességgel bírnak, továbbá az 1887. évi XXI. t.-c. 4. §-ának megfelelőleg himlő ellen újra beoltattak, vagy az idézett törvénycikk 5. §-a értelmében az újraoltás kötelezettsége alól törvény szerint fölmentettek, mely kellékek igazolására kincstári bányászati orvos, katonai orvos, vagy törvényhatósági főorvos által kiállított bizonyítvány szolgál;

3. hogy erkölcsi magaviseletük jó, mi az előljáró hatóság, vagy az illetékes polgári hatóság által hiteles alakban kiállított bizonyítvánnyal igazolandó;

4. hogy katonai kötelezettségüknek eleget tettek-e, vagy nem? Igenlő esetben a katonai, illetőleg a hadmentességről szóló könyv bemutatandó;

5. Ösztöndíjért folyamodó ifju kérvényéhez az elősoroltakon kívül még az illető hatóság által ugy szüleinek, valamint saját vagyontalanságáról hiteles alakban kiállított bizonyítványt is tartozik bemutatni.

Az ösztöndíjas tanulóknak azonban kötelezniök kell magukat, hogy az iskola bevégezése után legalább három évig kincstári szolgálatban maradnak, de e kötelezettség alól feloldatnak és magán-szolgalatba is állhatnak, ha az élvezett ösztöndíjnak egyharmadát visszafizetik.

6. Magántanulóul felvétetni óhajtó ifju köteles kir. közjegyző vagy kir. bíróság előtt kiállított okmányokkal bizonyítani, hogy szülői vagy gyámja az évi ellátási költségeket pontosan és rendesen viselik.

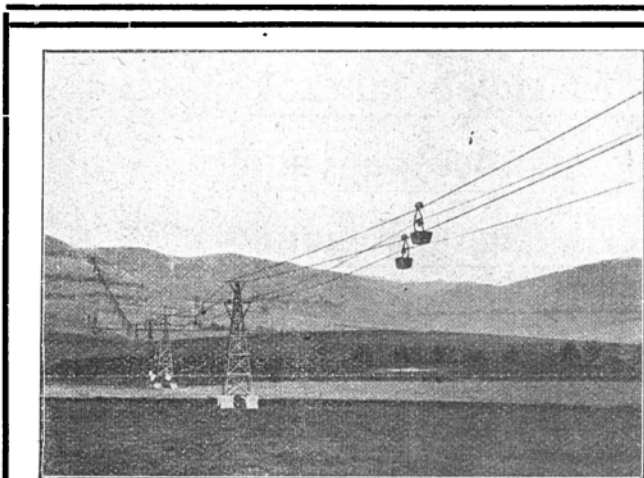
7. A bányásziskola előkészítő tanfolyamába oly ifjak vétetnek fel, kik az elemi népiskola hat osztályát jó sikerrel végezték és hitelesen kimutatják, hogy valamely bánya- vagy kohóműtelepnél munkában állottak és itt két évet úgy töltöttek, hogy ezen munkaidő kétharmadán át szakadatlanul kézi munkával, egyharmadán keresztül pedig irodai és számviteli teendők teljesítésével foglalkoztak.

8. A bányásziskola közös tanfolyamába ellenben csak oly ifjak vehetők fel, kik a középiskolák (gymnasium, reáliskola, polgári iskola) alsó négy osztályát sikeresen végezték és valamely bánya- vagy kohóműnél legalább egy évig munkában állottak, ott tizenegy (11) hónapon át kizárólag kézi munkával foglalkoztak, egy hónapon keresztül pedig irodai és számviteli szolgálatra alkalmaztattak.

9. A bányamunkások árvái számára felállított árvaházak növendékei, ha egyébként az előbbi pontokban foglalt feltételeknek megfelelnek, az ösztöndíj adományozásánál előnyben részesülnek. — Az ösztöndíj adományozása és a bányásziskolába való föl vétel jogérvényessége a f. é. szeptember első napjaiban tartandó orvosi felülvizsgálat és föl vételi vizsga eredményétől tétetik függővé. A felvételt és ösztöndíjért való folyamodványok, a bekezdő sorokban megjelölt határidőn belül annál inkább benyújtandók és az előirt feltételek hiteles módon annál pontosabban beigazolandók, mert később beérkezett vagy hiányosan felszerelt folyamodványok tekinteten kívül hagyatnak.

Selmecbánya, 1909. évi május hó 17-én.

M. kir. bányaaigazgatóság.

HECKEL ERNŐ

K. F. TÁRS, SZÁLLÍTÓ BERENDEZÉSEK GYÁRA

SAARBRÜCKEN, GLEIWITZ, PÁRIS, CHARLEROI, SHEFFIELD

ÉPÍT:

Sodronykötélpályákat,
elektromos függővas-
utakat minden teljesít-
ményre és nagyságban.

Végnélküli kötél- és
lánczvonatásu szállító-
berendezéseket. Vag-
gonrendező telepeket.

Koeppe-Heckel rendszerű
szállító gépeket, vit IA-
kat, rakodóbe-
rendezéseket.

Magyarországi vezérképviselő:

GUNSZT FÉLIX mérnök

BUDAPEST, VII., Damjanich-u. 36. Telefon 161—34.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

ORENSTEIN ÉS KOPPEL

IPARVASUTAK GYÁRA BUDAPEST

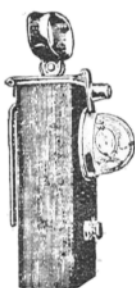
IRODA:

GYÁR:

VI., Andrássy-ut 102. Pusztaszentlőrinci nyaraló

Kotrógépek, bányakocsik, billenőkoscsik, fordítókorongok gyártása. Bányasinek, kerékpárok, csapágyak szállítása.

Mintaárjegyzék ingyen és bérmentve.

Akkumulátorok gyára
Langenstein és Klein, Aussig
Csehország.

„MONTANA“

villamos bánya biztonsági lámpa
bányákba és tűzveszélyes helyek
részére alumíniumból.

Üzembiztonság! Sulya 1¹/₂ kg.
Égési időtartam 12 óra!

Felcsatolható tartály bányák részére. □□□□
□□□□□□□□ Akkumulátorok minden célra.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

SZIVÓ GÁZ
BENZIN
MOTOROK és
LOKOMOTIVOK.
BILOK.

BRÜNN-KÖNIGSFELDI
MOTOROK

FAMEGMUNKALÓGÉPEK

= EGYED =
ÁRUSÍTÓ ABELES EMIL BUDAPEST
V. VÁCI-UT 14.

TELEFON 98-32. SÜRGÖNYCIM: BARSEL

MÓTOR-BENZIN minden fajsúlyban és MÓTOR-KÉKOLAJAT

mindennemű motorhoz alkamasat jutányosan szállít a
Kőolajfinomító gyár r.-t. fumei, brassói és oderbergi gyáraiból.
Megrendelések a központi irodába: **Budapest,
V. ker., Nádor-utca 14. sz.** alá intézendők.
Benzin-adómentességre vonatkozó eljárást illetőleg a
kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik.

✂ CSÁKI ÉS HERBST ✂

nagykereskedés bányászati cikkekben

BUDAPEST, V., KÁLMÁN-UTCZA 21. SZÁM.

Bányalégszellőztető csövek

Felvonó-, daru-, csigasor- és egyéb lánczok

Ruggyanta áruk, tömlők, géptömítőanyagok

Villanyfelszerelési cikkek, izzólámpák

Bánya- és műhelyszerszámok, gépek

✂ A kincstári kőszénbányák szállítója. ✂

1909. évi 1435. szám.

Pályázat.

A szélaknai vagy körmöczbányai magy. kir. bányahivatalnál 800 K fizetéssel 200 K személyi pótlékkal, természetbeni lakás vagy törvényszerű lakpénz, valamint 24 ürm⁸ tűzifajárandósággal egy **gépkezelő altiszt**i, előléptetés esetében évi 500 K fizetés, 200 K személyi pótlék, lakás, valamint 20 ürm³ tűzifajárandósággal egy **gépkezelő segédaltiszt**i állás töltendő be.

Továbbá a selmeczi m. kir. bányaigazgatóság területébe tartozó szélaknai vagy más bányahivatalnál 600 K fizetéssel, 200 K személyi pótlékkal, természetbeni lakással, valamint 24 ürm³ tűzifajárandósággal **két bányaaaltiszt**i, nemkülönben 600 K fizetés, 100 K személyi pótlékkal, lakással, valamint 20 ürm³ tűzifajárandósággal javadalmazott **több bányafelügyező segédaltiszt**i állásra pályázat hirdettetik.

Pályázati határidő június 5-ig.

Szélaknai m. kir. bányahivatal.

Hegybánya, 1909. évi május-hó 20-án.

TAURIL

MAGYAR MUNKÁS
MAGYAR MUNKAJA

**A LEGTÖKÉLETESEBB
TÖMITŐ LEMEZ**

EXPORT AZ EGÉSZ VILAGBA,
ÓVAKODJUNK UTÁNZATTÓL.

TAURIL KÖZPONTI ELÁRUSÍTÁSI IROD.
BUDAPEST GYÁR-UTCA 26.SZ.

Mélyfurásokat elvállal
és furóeszközöket szállít

Albert Fauck & Cie III./2. Vorderer Zollamts-
strasse No. 11. WIEN.

Magyarországi képviselő: **BERZOG ÖDÖN** okleveles mérnök
Budapest, VII., Erzsébet-körut 26. — TELEFON 104—07.

ALAPITOTTÁK:
AZ 1888-İK ESZTENDŐBEN

Sürgönczim „Noris“

ENGEL KÁROLY

CÉGTULAJDONOS:

ALAPITOTTÁK:
AZ 1888-İK ESZTENDŐBEN

Telefon-szám 12—36

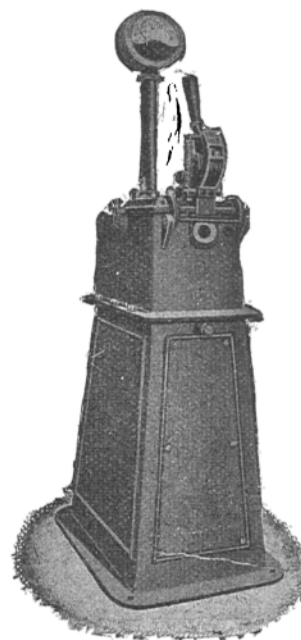
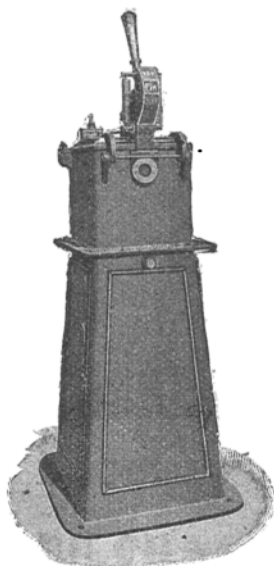
DR. HOLITSCHER PÁL GÉPÉSZMÉRNÖK, BUDAPEST, VI., NAGY JÁNOS-UTCA 3

**Kapcsolótáblát helyettesítő kapcsoló-
oszlopok elektromotorok részére.**

Olajkapcsoló olvadóbiztosítókkal és
esetleg amperemérővel kombinálva.

Ezek a kapcsolószekrények úgy
nedves és tűzveszélyes, mint rob-
banó gázokkal telt helyiségekben
való felállításra egyaránt alkalmasak.

Az elektromotor közvetlen közelé-
ben felállítható!

36401. sz. „JHF”s typus. Érdeklődőknek készséggel küldöm árjegyzékemet. 36407. sz. „JLF”s typus.

Magyar Királyi Államvasutak
Üzletvezetőség: Miskolcz.

11493/I. szám.

Pályázati hirdetés.

Üzletvezetőségünk területén a f. évben szükséges 4000 q portlandcement szállítására nyilvános pályázatot hirdetünk.

A különleges feltételeket tartalmazó ajánlati űrlap, valamint a szállításra vonatkozó és az ajánlattételnél kötelező részletes módozatokat tartalmazó pályázati feltételek az alólikt üzletvezetőség osztályánál megtekinthetők és ugyanott díjtalanul kaphatók.

A szabályszerűen kiállított egy koronás magyar kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok a 60 filléres okmánybélyeggel ellátott és aláírt ajánlati felhívással együtt lepecsételve és ezen külczimmel ellátva:

„Ajánlat a 11498/909. számhoz“ legkésőbb 1909. évi június hó 5-ig, déli 12 óráig az alólikt üzletvezetőség I. általános osztályánál benyújtandók vagy posta útján oda beküldendőek.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5%-a legkésőbb 1909. évi június hó 4-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak miskolczi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban teendő le.

Bánatpénz nélküli és későbbben benyújtott, valamint olyan ajánlatok, melyek nem az előirt módon tételnek, vagy amelyek az aláírandó pályázati feltételek nélkül nyujtatnak be, figyelembe vétetni nem fognak.

Miskolcz, 1909. május hó 7-én.

A magyar királyi államvasutak
miskolczi üzletvezetősége.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Urikány- Zsilvölgyi
Magyar Kőszénbánya Részv.-Társ.

Budapest, V. kerület, Nádor-utca 19. sz.

Telefon : 38—63.

Sürgőnyclm : URIKÁNY BUDAPEST

Bányák: LUPÉNY (Hunyad megye)

Termel :

Darabos szenet } szoba-, gőzcséplőgép- és gőzeke-
Kockaszénét } fűtésre

Diószenet.
Aknaszénét . } kazánfűtési célokra
Pormentes aknaszénét }

Aprószenet } körkemence fűtésre
Kovácsszenet } kovácsolási célokra

Lupényi kőszénműveiben gyárt:

Darabos pirszenet } kohászati célokra

Kocka pirszenet } szobafűtési, cement- és cukor-
Dió pirszenet } gyártási célokra

Kénsavas ammoniumot, magas hatásfoku műtrágya

Vezérbizományos :

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK
BUDAPEST, V. KER., NÁDOR-UTCA 12. SZÁM

:: Katalógusok,
költségvetések ingyen.

Keskenyvágányú szállítóberendezések
bányák számára.

Vágányok, fordítókorongok, kerekek.

Bányacsillék minden kivitelben.

Szabadalmazott görgős-csapágyak és
kenőhüvelyes, görccsapágyas kerékpárok.

Roessemann és Kühnemann
Koppel Artur-féle vasutak
Budapest VI., Váci-ut 113-115